

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Adalet Bakanı Akın Gürlek** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Hakkâri'de son yıllarda giderek yoğunlaşan intiharlar ve şüpheli ölümler, artık yalnızca adli süreçlerin konusu olarak ele alınabilecek vakalar olmaktan çıkmış; yaşam hakkının korunmasına ilişkin kamusal yükümlülüklerin sistematik biçimde aşıldığını gösteren yapısal bir toplumsal kırılmaya dönüşmüştür. Bir toplumda yaşamdan kopuşların belirli bir coğrafyada, belirli toplumsal kesimlerde ve giderek sıklaşan aralıklarla tekrarlanması, bireysel iradeye indirgenemeyecek kadar siyasal, ekonomik ve sosyal bir gerçekliğe işaret etmektedir. Buna karşın iktidar, Hakkâri'de giderek derinleşen bu tablo karşısında yaşamı önceleyen koruyucu sosyal politikalar geliştirmek yerine, her ölümün ardından yalnızca adli ve idari prosedürlerle sınırlı bir yaklaşımı sürdürmektedir.

2026 yılı boyunca Hakkâri'de yaşanan intiharlar ve şüpheli ölümler, yaşam hakkının korunmasına ilişkin kamu otoritelerinin önleyici kapasitesinin sorgulanmasını zorunlu kılmaktadır. Ocak ayında Hakkâri Merkez Biçer Mahallesi, Şemdinli ve Durankaya'da yaşanan intiharlar; 18 Şubat'ta Yüksekova'da 23 yaşındaki F.G., 24 Şubat'ta Üzümcü Köyü Derav Mahallesi'nde 19 yaşındaki H.K., 28 Şubat'ta Çavuşlu Köyü'nde beş çocuk annesi bir kadın, 8 Mayıs'ta Berçelan Mahallesi'nde 17 yaşındaki A.Z., 5 Haziran'da Yüksekova'da 22 yaşındaki Ö.K. ve 8 Haziran'da Bağlar Mahallesi AFAD Konutları'nda yaşayan beş çocuk annesi H.Ç.'nin yaşamını yitirmesi, Hakkâri'de ölümün giderek olağanlaştırıldığı bir kamusal atmosferin oluştuğunu göstermektedir. Özellikle şüpheli ölüm niteliği taşıyan dosyalarda etkin soruşturma yükümlülüğüne ilişkin tartışmaların giderilememesi, toplumdaki adalet duygusunu zedelemekte ve cezasızlık algısını güçlendirmektedir.

15 Temmuz 2026 tarihinde Çukurca ilçesine bağlı Üzümlü Köyü'nde yaşayan 70 yaşındaki Reşit Kaya'nın Zap Suyu'nda yaşamını yitirmiş halde bulunması, kamuoyuna yansıyan bilgilere göre psikolojik ve sağlık sorunları yaşadığı yönündeki iddialarla birlikte değerlendirildiğinde, yaşlı yurttaşların ruh sağlığı ve sosyal destek mekanizmalarına erişiminin de ayrıca sorgulanmasını gerektirmektedir. Aynı gün Van'ın İpekyolu ilçesinde boş arazide yaşamını yitirmiş halde bulunan ve Hakkâri'nin Geçitli (Peyamı) Köyü nüfusuna kayıtlı olduğu belirlenen 27 yaşındaki Reber Ertunç'un ölüm nedenine ilişkin adli sürecin devam ediyor olması ise, şüpheli ölümlerin bütün yönleriyle, etkin, bağımsız ve şeffaf biçimde soruşturulmasının yaşamsal önemini bir kez daha ortaya koymuştur. Gençlerin geleceksizliğe, kadınların çok yönlü eşitsizliklere, yaşlı yurttaşların yalnızlaşmaya, emekçilerin yoksulluğa ve toplumun tamamının kamusal güvencesizliğe mahkûm edildiği koşullarda yaşam hakkı yalnızca hukuki değil, aynı zamanda sosyal ve siyasal bir güvence meselesidir.

Hakkâri'de giderek ağırlaşan bu ölüm döngüsü karşısında iktidarın hâlâ kente özgü bütüncül bir intiharı önleme stratejisi, ruh sağlığı eylem planı ve koruyucu sosyal politika programı ortaya koymamış olması, Anayasa'nın devlete yüklediği yaşam hakkını koruma yönündeki pozitif yükümlülükle bağdaşmamaktadır. Hakkâri'de artık soruşturulması gereken yalnızca tek tek ölüm dosyaları değil, bu ölümleri yeniden ve yeniden üreten kamusal ihmal düzenidir. Yaşamı önceleyen, koruyucu ve önleyici kamu politikalarının ivedilikle hayata geçirilmesi, yaşam hakkının korunmasının ve devletin anayasal sorumluluğunun kaçınılmaz gereğidir.

Bu bağlamda;

1. Hakkâri'de son on yılda şüpheli ölüm olarak kayda geçen dosyaların kaç tane kovuşturulmaya yer olmadığı kararıyla sonuçlanmış, kaç tane dava konusu olmuştur?
2. Şüpheli ölümlerde etkili soruşturma yükümlülüğünün yerine getirilmesini denetleyen özel bir mekanizma bulunmakta mıdır?
3. Hakkâri'de kadınların yaşamını yitirdiği şüpheli dosyalarda İstanbul Protokolü ve uluslararası etkili soruşturma standartları eksiksiz uygulanmakta mıdır?
4. Reber Ertunç'un şüpheli ölümüyle ilgili yürütülen soruşturmada, ölüm nedeninin hiçbir kuşkuyla yer bırakmayacak biçimde ortaya çıkarılması için hangi adli tedbirler alınmaktadır?
5. Son on yılda Hakkâri'de "intihar" olarak kayda geçen dosyalardan kaçında soruşturma sonradan genişletilmiştir?
6. Şüpheli ölüm dosyalarında mağdur yakınlarının bilgiye erişim ve soruşturmaya katılım haklarının güçlendirilmesi amacıyla yeni bir düzenleme planlanmakta mıdır?
7. Hakkâri'de yaşam hakkının korunmasına ilişkin etkili soruşturma standartlarının uygulanıp uygulanmadığına dair herhangi bir teftiş gerçekleştirilmiş midir?
8. Şüpheli ölüm dosyalarında delil toplama ve olay yeri inceleme süreçlerinde ihmal tespit edilen kamu görevlileri hakkında son on yılda kaç disiplin veya ceza soruşturması yürütülmüştür?
9. Hakkâri'de artan şüpheli ölümler ve intiharlar karşısında Cumhuriyet başsavcılıkları bünyesinde uzmanlaşmış soruşturma mekanizmaları oluşturulması değerlendirilmekte midir?
10. Bakanlığınız, Hakkâri'de giderek derinleşen bu ölüm döngüsünün kırılabilmesi için yalnızca adli soruşturmanın yeterli olmadığı gerçeğinden hareketle, ilgili bakanlıklarla ortak ve önleyici bir ulusal eylem planı hazırlanmasına öncülük edecek midir?